

Gemeente,

Een paar weken geleden stuurde Jos van der Kooy mij het gedicht van Emily Dickinson 'Nature the gentlest mother is' met het goede nieuws dat Elena van Slochteren dat vandaag zou zingen en de vraag 'of ik daar wat mee kon'.

Dat kan! Emily Dickinson een oude poëtische vlam van me- ze leefde van 1830- 1880 en het is dus een ongevaarlijke liefde! - maar het Ode aan de natuur ken ik bijna van buiten. *De natuur als onze liefste moeder* dat wil wel in een jaar als dit met zo'n prachtig voorjaar. En wat zijn we daar ook ieder jaar weer aan toe!

Na zo'n lange grijze winter zie je mensen opleven als de lente zich aandient. En je voelt het zelf in je botten. Amsterdam wordt een andere stad: de terrasjes stromen vol, desnoods eerst nog met winterjassen aan en mutsen op, maar iedereen wil die eerste tekenen van de komende lente en zomer opslurpen: het Vondelpark schiet in het groen, krokussen omzomen de tramlijnen en zelfs voor de werkkamer van Nout Wellink aan het Frederiksplein staat een zee van Narcissen om hem op te vrolijken bij zijn aanstaande vertrek. En met Pasen was het helemaal niet meer te houden: met man en macht trokken we naar de zee, naar het bos, naar de camping, op de tuin; de zomerklederen kwamen uit de mottenballen, de sandalen uit de kast...

Niet alleen mensen die het geluk hebben van een tuin, maar wij van de rijtjeshuizen en de appartementen hebben allemaal iets met Moedertje Natuur: met de zee waar alle muizenissen uit je kop waaien, met de bergen waarin je je eigen kleinheid en de grootheid van de natuur ervaart, van vrije uitzichten over land en wei die je tot rust brengen; het is geen wonder dat we genieten van vakanties of al is het maar een weekend buiten. De oneindige hoeveelheid kleuren groen van de bomen, de onverwachte ontmoeting met duizend verschillende bloemen en bloemetjes, de altijd weer andere kleuren van het open water: wat is het ons allen lief.....

Ik denk vooral *omdat het allemaal beweegt*: de natuur is leven, zij is nooit star of vastgelopen. Ze helpt ons zien dat er altijd nieuw leven is op de meest onverwachte tijden en tegen alle angst voor de dood in. En dat daarom de natuur een teken is dat er voor alle leven wordt gezorgd. Is dat niet wat Jezus zegt in dat citaat bij Matteus: moet je kijken hoe God voor de bloemen zorgt..zal Hij dan ook niet voor zijn mensenkinderen zorgen?

-.-.-.-.-.-.-.-.-.-

En dan is erop eens *de kastrofhe*, het moment waarop al onze mooie gedachten over de natuur in duigen vallen. In 2004 verliezen in Azië honderdduizenden mensen het leven omdat ver onder de zee aardplaten over elkaar schuiven en een enorme mensen golf op de kust afrent en 200.000 mensen doodt, en zes jaar later als de mensheid nog maar net is bekomen van de paniek, beeft de grond onder Haiti en wordt een toch al verscheurd eiland vrijwel vernietigd. En opnieuw worden er 200 000 graven gedolven en mensen als vuil weggegooid in massakuilen, staan moeders bij het graf van hun kinderen en vaders bij het graf van hun

vrouwen; en weer even later beeft de aarde bij Japan en zitten wij voor ons Tv en zien hoe een hele cultuur machteloos staat tegenover een vloedgolf, hoe schepen kapseizen en tegen bruggen te pletter slaan, hoe hele huizen langsdrijven op waanzinnig geworden water, hoe auto's als speelgoed worden meegesleurd en hoe, ondanks de machtige inspanningen van het land om zichzelf tegen aardbevingen te beschermen opnieuw te maken krijgt met kale plekken waar eens dorpen stonden en hoe in een gebied zo groot als een Nederlandse provincie de trots van hun technisch kunnen een dodelijke gevarezone wordt. Een paar maanden later vernietigt een hurricane in de VS een heel dorp in Alabama.

Nature, the gentlest mother is? Impatient of no child?

Is dat de natuur waar we zo van houden? Die ons rust geeft en onze gezondheid herstelt? Het is toch geen wonder dat de leerlingen van Jezus in die tweede lezing van vanmorgen doosbang zijn voor de wind en de golven? *Meester kan het u niet schelen dat wij vergaan?*

Wat een kwetsbaar gedoe is het leven toch, gemeente! Zelfs in de natuur geldt dat we wel denken dat we veilig zijn, maar in werkelijkheid zijn we omgeven door wat ons leven ten dode bedreigt.

Als we niet helemaal ziende blind en horende doof zijn dan merken we al gauw dat die prachtige natuur met die bloemetjes en die duizend kleuren groen, met die schitterende bergen en die zee, die 'klotst in eindeloze deining' zelf het gevolg zijn van enorme krachten die ons tot luciferhoutjes en rietstengels maken in het zand: die bergen waarvan wij zo genieten zijn het gevolg van onmetelijke aardbevingen die het aardoppervlak opstuwden of openreten als oud papier, dat prachtige weide landschap is de plek waar dieren elkaar naar het leven staan alsof ze mensen waren; vogels, muizen, herten, kippen, vissen vechten voor een onzeker bestaan: moord en doodslag tussen miljoenen legers van mieren en ander kruipend gedierte zijn gaande terwijl wij gezellig zitten te picknicken op honderden meter van hun slagveld. Het gaat in de natuur niet veel beter toe dan bij ons mensen en het helpt ons niet om daar lacherig over te doen of ons kop in het zand te steken: want ook daar is het niet veilig!

Is het een wonder dat gelovige mensen in alle tijden van de natuur een eigen god hebben gemaakt, dat zij offers brachten om de natuurgoden tevreden te stellen, dat zij bij het natuurgeweld dachten dat het de boze goden waren die hun woede kwamen koelen op ontrouwe mensen? Dat zij in het onweer Gods stem hoorden en in de Tsunami of de cyclonen zijn straf zagen op hun zonden? Want dat wordt tot op de dag van vandaag geloofd, ook in onze eigen christelijke gemeenschap: God moet er achter zitten. Als Hij almachtig is dan zegent hij niet alleen maar dan straft Hij ook! Zo wordt er in Haiti gebeden en gepreekt en zelfs in Japan worden de voorouders offers gebracht om hun toorn te stillen.

Laten we dan nog eens precies lezen wat ons in het evangelie wordt voorgehouden door Jezus van Nazaret.

Eerst maar eens dat wonderlijke verhaal van de storm op zee. Wat dat ons ook allemaal te zeggen heeft, een ding is duidelijk: Jezus bestraft de wind en de golven! *Die zijn dus niet Gods stem en Gods hand..!* We lezen het andermaal en laten het goed op ons inwerken: wat de natuur ons aandoet is niet Gods werk! De natuur, wil Jezus ons hier gezegd hebben, heeft een eigen kracht, een eigen werking. Natuurlijk kan God de natuur gebruiken, misschien wel gemakkelijker dan de mensen!, maar we mogen in het vuur en in de aardbeving en in de

storm niet de hand van God herkennen. Dat is puur heidendom! Religie, zou Karl Barth gezegd hebben. De natuur gaat niet buiten God om, zoals de mensen niet buiten God omgaan, maar wat er allemaal gebeurt is niet zijn Wil, zijn besluit of zijn instrument om ons te straffen. Als God ons iets wil meedelen dan doet Hij dat door mensen en door Zijn Woord, door de profeten, vaak ook door ongelovige mensen, maar niet door storm en wind en aardbevingen.

Jezus bestraft de wind en de golven. En brengt ze tot rust.

En dat is ook Zijn manier om ons te laten zien wat wij met de natuur mogen en zelfs moeten doen: de storm, de Tsunami, de cycloon, de aardbeving zijn er om te bestraffen en ze aan banden te leggen. De Japanners waren op de goede weg om hun huizen zo te bouwen dat ze voor een groot deel blijven staan in de aardbeving: dat is ook het bestraffen van 7 op de schaal van Richter! En het is een waarschuwing – niet van God maar gewoon van de mensen – dat we geen kerncentrales moeten bouwen waar aardplaten toch al de neiging hebben om te gaan schuiven. Zoals je ook God de schuld niet moet geven als het huis dat je naast een grote rivier hebt gebouwd en prooi van het water ziet worden! En zoals je God niet moet verantwoordelijk moet maken voor een watersnood als je dijken niet in orde zijn. We bewaren en beschermen de schepping door dijken te bouwen, door goed na te denken hoe je bouwt en natuurlijk ook door de slachtoffers te verzorgen en te troosten als het mis gaat: maar de verantwoordelijken kunnen we maar beter onder de mensen zoeken. En we constateren dat al onze polders het gevolg zijn van het bestraffen van water en wind.

En dan dat andere verhaal van Matteus. Daar gaat het eigenlijk niet zozeer over de natuur als wel over ons mensen die altijd meer zorg blijken te hebben voor secundaire dingen dan over de wezenlijke. En eigenlijk is er maar één wezenlijk iets: dat is het koningschap van God. Dat koningschap gaat ons begrip natuurlijk ver te boven: wat Hij doet met het heelal, met de verre sterren en hemellichamen, daarvan weten wij niets. Wat de geleerden ook uitvinden – en dat is niet weinig – vergroot ons inzicht en onze kennis met een millimeter hier en een millimeter daar, maar echt weten en begrijpen doen wij dat niet.

Wat óns aangaat is het koningschap hier op aarde en dan nog niet eens in de natuur: dat God alle roofdieren op tijd hun voedsel geeft – zoals psalm 104 zegt – en blijkbaar moet betekenen dat God de leeuw zijn hert gunt en de kat zijn vogeltje of zijn veldmuis en de krokodil zijn olifantenjong of dat God de vogels hun wurmen gunt en de bloemen hun kleuren en zaden, daar willen we best van zingen, maar echt begrijpen doen we het niet.

Dat wij kwetsbaar zijn als een waterdruppel in de zon, dat ons leven als een lange zucht is in de gang van de geschiedenis, dat willen wij wel leren, maar echt begrijpen doen we het niet. Wel, dat wij de eerste vragen het eerst moeten stellen. En dat onze eerste vraag is: *waar vinden wij het koningschap van God? In de natuur?*

Het antwoord daarop wordt ons in de Bijbelse boeken niet onthouden. Het koningschap van God is daar waar Hij het zelf op zich neemt, nl niet bij de macht, maar bij het meest kwetsbare leven; daar is zijn koningschap te vinden. Het begint waar hij de honger bestreed, zieken genas, bezoek aflegde bij gevangenen in en buiten de gevangenis, en bij alleen die Hem daarbij vergezellen, bij het vergeven van mensen die ons iets verschuldigd zijn, bij het zoeken naar oplossingen om mensen van hun falen en hun ziekten te genezen, bij het geven van onderwijs, bij het bewaren van de orde, bij het weigeren van een ruwe omgang met kwetsbare medemensen, bij het opnemen van vreemdelingen, bij het tonen van eerbied voor ouderen en het de weg wijzen van jongeren, bij het juiste gebruik van de vrijheid van me-

ningsuiting en de vrijheid van godsdienst, bij het in slecht en goed weer pleiten voor mensenrechten waar dan ook, door zelf te doen wat we van anderen vragen, door steun aan wie naar vrijheid snakken, door niet boven onze stand te leven en door solidariteit te tonen met gewone mensen, die hun eigen hoge standaarden niet halen, door barmhartig te zijn en bereid om te delen. Waar mensen de wind en de storm en de golven bestraffen en inperken en gereed maken om ervan te genieten.

Wilt u nog meer? Lees de evangeliën en de brieven van het Nieuwe Testament. Het koningschap van God is niet ver - lezen we daar - ; het is vlak bij u en mensen met energie grijpen ernaar. Het koningschap is niet ver weg; het is hier in Amsterdam. Niet alleen in de kerk, maar gewoon in de stad.

Jezus heeft veel gelijkenissen verteld over God als boer: hoe breed en onverwacht Hij zaait en zorgt, hoe hij onkruid en goed gewas samen op laat groeien, hoe hij snoeit en verzorgt. Hoe hij als een goede schapenboer altijd op zoek is naar beesten die afdwalen, die in het prikkeldraad terecht komen en hoe Hij die weer in de gemeenschap terug kan krijgen. En aan het werk. Hoe het koningschap werkt doordat die onvermoeibare boer medewerkers vindt en inspireert. En hoe hij de geheimen en de grondwet van dat koningschap heeft vastgelegd in de Thora van het Eerste Testament en de profeten en de evangeliën en de brieven van de apostelen.

Het is tijd om te genieten van de bedwongen natuur, bedachtzaam, voorzichtig maar ook ten volle. Genieten van de mobiliteit maar voorzichtig in het verkeer; en met respect voor de natuur, voor het groen en de bloemen.

We zijn nog maar net aan Pasen voorbij. Er gaat een gerucht dat de leerlingen van de Mensenzoon hem hebben gezien na zijn dood.

En weet wie Maria van Magdala dacht dat hij was?

Goed geraden! Een tuinman!

Amen.